

Тема: Організаційні основи рубок у приміських лісах

План

- 1. Порядок проведення рубок головного користування у господарських частинах приміських лісів**
- 2. Планування і проведення ландшафтних рубок у лісопаркових частинах приміських лісів**

1. Порядок проведення рубок головного користування у господарських частинах приміських лісів

Головні рубки в господарських частинах приміських лісів регламентуються правилами рубок головного користування, у межах так званої розрахункової лісосіки, яка розраховується під час лісовпорядкування відповідним способом. Вона і являє собою плановий норматив головного користування лісом. У цих лісах розрахункова лісосіка визначається, виходячи із стану лісових насаджень, які потребують суцільних рубок. У першу чергу, такі рубки проводяться в перестійних деревостанах, що втратили захисні

властивості, мають низькі естетичні якості та є доцільною їх заміна більш молодими насадженнями. Щорічна розрахункова лісосіка за станом визначається як частка від ділення площі та запасу деревостанів на господарсько-доцільний термін їх вирубки – найчастіше 3–5 років. Під час встановлення розрахункової лісосіки потрібно враховувати, що в приміських лісах допускається проведення суцільно-лісосічних рубок лише вузькими смугами (ширина лісосіки до 25 м).

Під час планування вибіркового рубок керуються Правилами рубок головного користування щодо площі, зайнятої рубкою, а щорічну лісосіку розраховують, враховуючи порядок вибірки запасу й т. п.

Фактичне розміщення розрахованої лісосіки проводиться лісничим у відповідності із запланованим під час лісовпорядкування терміном та із врахуванням вимог Правил рубок головного користування в лісах України.

Ділянка за 1–2 роки до рубки відводиться в натурі, тобто відмежовується

візирами, виконується її інструментальна зйомка із прив'язкою до квартальної

мережі, після чого на ній проводиться перелік дерев за породами за 4-см ступенями товщини та оцінкою кожного дерева за категорією технічної придатності (ділові, напівділові та дров'яні). При цьому ведеться перелікова відомість, а також вимірюються висоти в 15–20 дерев переважно із центральних

ступенів товщини. За результатами польових робіт виконується матеріально-грошова оцінка кожної лісосіки.

При незначних площах окремих виділів, деревостани, які потребують рубок за станом, відводяться до рубки повністю, без поділу на лісосіки, але

враховуються вимоги Правил рубок відносно кількості таких виділів у таксаційному кварталі (в залежності від площі виділів).

2. Планування і проведення ландшафтних рубок у лісопаркових частинах приміських лісів

Обсяги ландшафтних рубок встановлюються щорічно на основі проектних матеріалів парковпорядкування та додаткового обстеження ділянок лісу в натурі.

У першу чергу ландшафтними рубками повинні охоплюватися ділянки лісу, які не відповідають санітарним та функціональним вимогам щодо художньо-естетичного рівня. Як правило, це місця масового відвідування та відпочинку, що розташовані поблизу доріг, стежок тощо. Наступні за черговістю проведення рубок беруть ділянки, які потребують реконструкції, а потім – насадження, в яких можна рубкою значно підвищити клас естетичної цінності із мінімальними зусиллями та за короткий термін. У інших випадках ландшафтні рубки проводяться в тих насадженнях, що в найбільшій мірі потребують догляду.

Оскільки формування лісопаркових ландшафтів триває кілька десятиліть, то за цей термін змінюється характер процесів у деревостанах, які відбуваються

при їх природному формуванні: наприклад, найбільш інтенсивне зріджування відбувається в молодняках, найбільш інтенсивний ріст і розвиток дерев у більшості наших порід – у жердняковому віці та в середньовікових деревостанах. Ці процеси повинні враховуватись під час проведення ландшафтних рубок із метою формування відповідного типу ландшафту. Для

163 умов України встановлені терміни повторюваності ландшафтних рубок, які дещо скорочені порівняно із терміном для звичайних рубок догляду. Це продиктовано саме більшою інтенсивністю росту насаджень та направлене на упередження можливих негативних наслідків у процесі формування лісопаркових ландшафтів.

Так, у молодняках хвойних, твердолистяних і м'яколистяних порід віком до 10 років ландшафтну рубку потрібно проводити через 2–3 роки. У хвойних і твердолистяних молодняках віком від 11 до 20 років, а у м'яколистяних – 11–15 років – через 3–5 років. У хвойних і твердолистяних насадженнях віком 21–40 років, у м'яколистяних віком 16–30 років – через 5–7 років. У більш дорослих насадженнях ландшафтні рубки повинні проводитись через 7–10 років. Під час проведення того чи іншого прийому рубки потрібно притримуватись мети формування ландшафту.

Відведення ділянок для проведення ландшафтних рубок доцільно проводити в межах ландшафтних діляниць. Вимітка дерев, що призначаються до рубки, повинна здійснюватись лісничим або помічником лісничого (майстром). При цьому дерева діаметром понад 8 см, заносяться в перелікову

відомість. Призначені до рубки дерева клеймуються біля кореневої шийки. Тонкомірні дерева лише відмічаються різцем. На тій чи іншій ділянці мітки на деревах повинні бути лише з одного боку відносно сторін світу. У камеральних умовах визначається об'єм лісопродукції, яка отримується під час проведення ландшафтних рубок, вносяться відповідні записи до «Книги обліку ландшафтних рубок» та відповідні відмітки на планових матеріалах. __